

SAET FILMMEN FRI

**OPLÆG TIL FILMAFTALE
2011-2014
DET DANSKE FILMINSTITUT / 2010**

- 02 **INDLEDNING**
PÅ VEJ MOD EN NY FILMAFTALE
- 07 **SPILLEFILM**
FILM TIL NYE TIDER KRÆVER FLEKSIBLE STØTTEFORMER
- 12 **DOKUMENTARFILM**
NY GULDALDER FOR GENREN
- 14 **TALENTUDVIKLING**
VELFUNDERENDE FØDEKÆDE
- 17 **REGIONAL FILMPOLITIK**
DANSKE FILM SKAL AFSPEJLE HELE DANMARK
- 19 **FILMKULTUR I HELE LANDET**
LEVENDE BILLEDER FOR ALLE
- 21 **DANSK FILMKULTUR INTERNATIONALT**
DANSK FILM SAMARBEJDER MED HELE VERDEN
- 24 **BØRN & UNGE**
OPLEVE, FORSTÅ OG SKABE
- 27 **MUSEUM & ARKIV**
ADGANG TIL KULTURARVEN
- 29 **FILMHUS & CINEMATEK**
FILMKUNST MED MEGET MERE



'BURMA VJ – Reporter i et lukket land'
af Anders Østergaard.
Framegrab



'Flammen & Citronen'
af Ole Christian Madsen.
Foto: Britta Krehl

En skoleklasse på besøg i en
af Filmhusets tre biografer.
Foto: Per Morten Abrahamsen

INDLEDNING

PÅ VEJ MOD EN NY FILMAFTALE

Der er grund til at glæde sig over stærke kunstneriske resultater og stor opbakning fra publikum, men advarselslamperne er begyndt at blinke

Overalt i Europa oplever man monokulturens fremgang. Det kludetæppe af sanseindtryk, der engang gav selv en sviptur til en nordtysk flække et eksotisk skær, er afløst af ensartethed og regelmæssighed. Det er den samme maskinelle popmusik fra højttalerne i både Lissabon og Bjerringbro, bymidten er asfalteret med de samme forudsigelige kædebutikker, og mad, tøj og kunst skiller sig for sjældent ud. Monokulturen gør os fattige på mangfoldighed. Globaliseringens sideeffekt er et farvel til slidstærke, nationale aftryk på kultur og kunst – men der er heldigvis undtagelser.

Dansk film er fortsat umiskendelig dansk og har i en årrække fejret triumfer netop ved at ville være sig selv – uden at være sig selv nok. Billederne af danske filmfolk på røde løbere på alverdens filmfestivaler, de imponerende hjemmemarkedsandele og evnen til at samle befolkningen om såvel store som små fortællinger står skarpt. Dansk film evner at være kultur for alle. Filmene har leveret oplevelser, rejst debatter og anfægtet tilskuerens virkelighedsopfattelse og gjort det på et niveau, der er til inspiration – og misundelse – for det meste af filmverdenen.

Danmark hører således til de få europæiske lande, hvor en bred vifte af film, skabt af hjemlige kunstnere og producenter, hvert år giver publikum mulighed for at spejle sig selv og vores nutid og fortid i fortællinger med lokalt afsæt, uden at ende i provinsialisme. Hvad enten filmene ses på det store biograflærred, på tv eller via nye platforme, er der rige muligheder for at møde et varieret udbud af dansk filmkunst. Anders Østergaards prisvindende 'Burma VJ' perspektiverer et af verdens mest uhyggelige diktaturer, Ole Christian Madsens 'Flammen & Citronen' sætter centrale dele af vores historie til fornyet folkelig debat – med enorme publikumstal til følge, og Lars von Triers 'Antichrist' bringer sindene i kog og viser nye veje for kunsten. Samtidig fortæller populærkulturelle film hverdags-historier og underholder familierne i tæt konkurrence med amerikansk mainstream. Dansk film er både holdning og underholdning – og er ikke tromlet flad af monokulturens fremmarch.

I så lille et land lader dette sig ikke gøre uden en betragtelig talentmasse, en vedholdende filmpolitik, dedikerede private aktører og en signifikant samfundsmæssig investering. Dansk films resultater er opnået i samspil mellem stat og marked, med en målrettet uddannelsesindsats og en filmlov, der er blevet kaldt 'verdens bedste'. Mulighederne for at udfolde filmkunst og for at drive filmforretning er således – ud over almindelige konjunktur- og strukturændringer – i høj grad afhængige af den statslige filmpolitik og det statslige engagement i filmkunsten.

På vej mod en ny filmaftale er der fortsat grund til at glæde sig over stærke kunstneriske resultater og publikumsopbakning, men der er også grund til at være opmærksom på de advarselslamper, der er begyndt at blinke.

STATUS FOR FILMAFTALEN 2007-2010

Filmkritikere har talt og advaret om en begyndende ensretning. De står ikke alene med den bekymring. Også dialogprojektet 'Spørg & Lyt', hvor Film-instituttet gennem et år har involveret 250 interessenter fra branchen, peger på en række forhold omkring filmpolitikken, der sammen med betydelige strukturelle og teknologiske forandringer i markedet stiller krav om nytænkning, hvis den hidtidige succes og mangfoldighed skal fortsætte, og begyndende 'metaltræthed' vendes til fornyet udvikling.

Tre temaer dominerede samtalerne i 'Spørg & Lyt' om den gældende filmaftale:

For dårlig økonomi i den enkelte film.

For høj grad af detailregulering.

For stor tv-indflydelse.

Tre forhold, der skal fokuseres på for at løse fremtidens filmstøttebehov, og tre problemstillinger, der, hvis de ikke løses, risikerer at resultere i manglende udviklingsrum, mere ensretning og

mindre risikovillighed. Det er problemfelter, der især vedrører produktion og udvikling af film og dermed Filminstitutts største støtteområde. Derfor er det her, hovedvægten i dette oplæg lægges.

Udgangspunktet for den statslige filmindsats er en rummelig lovtæst, men den er siden vedtagelsen i 1997 gradvist sandet til i detailstyring og øget regulering. Fokus har flyttet sig fra resultater til proces. I dag fremstår Filminstituttet som en institution med mange, men for snævert definerede kasser, fastlåste budgetter og manglende mulighed for hurtigt at kunne reagere på forandringer og udvikling i både kunsten og markedet. Det fintmaskede aftalekompleks i filmaftale og resultatkontrakter er blevet en hæmsko for nyudvikling og nybrud.

Filmaftalen 2007-2010 betød, at en betydelig del af filmstøtten medfinansieres fra de to offentligt ejede tv-stationer, TV 2 og DR. Begge har også i tidligere filmaftaler bidraget, men med den nye aftale fik tv-stationerne de facto vetoret over, hvilke film der kan produceres i Danmark.

Tv-stationerne deler ikke dagsorden med den statslige filmpolitik. Hensyn til sendeflade og seertal dominerer. Og mens tv-stationerne tidligere fandt plads i programplanlægningen til de film, der blev til i samspil mellem branche, marked og Filminstitut, ser vi nu for mange eksempler på film, der er tilpasset sendefladen. Den kunstneriske udvikling og de risikomomenter, der flytter kunsten og fastholder og udvider publikummet, skubbes for ofte til side til fordel for tv-mæssigt 'sikre' valg.

Helt naturligt retter de producenter, der skal skabe forretningsmæssig sammenhæng i filmene, nu i foruroligende grad projekterne ind efter kasserne og efter tv's sendefladehensyn. I stedet for projekter, der er drevet af indre nødvendighed og markedsmæssige muligheder, tages der hensyn til de enkelte kassers profil, Filminstitutts resultatkontrakt og tv-interesser. Dermed tabes vigtige film på gulvet, og en begyndende monotoni truer.

FLEKSIBILITET OG SAMSPIL I STEDET FOR KASSETÆNKNING

Filminstituttet ønsker detailreguleringen afløst af dialog mellem Folketinget, Filminstituttet og filmbranchen om, hvad der skal komme ud af filmstøtten. Spørgsmålene om, *hvordan* resultaterne skabes, bør overlades til Filminstituttet i dialog med filmbranchen. Der er brug for fleksibilitet mellem

støtteordninger og budgetter, og Filminstituttet bør fremover bedømmes på sammenhængen mellem de film, der faktisk skabes, og de rammemål, der aftales med Folketinget. *Det er på resultaterne, Filminstituttet skal forpligtes – ikke på metoderne.*

Der skal være film for alle danskere, men alle danskere skal ikke nødvendigvis se de samme film.

Filminstituttet ønsker at forpligte sig på et bredt filmudbud, og filmstøtte bør også fremover udmåles og vurderes med to hovedindgange til filmstøtten: en fortsat konsulentstøtteordning og en ny ordning for de mere markedsorienterede film.

Samspillet mellem disse hovedordninger, talentordningen New Danish Screen og Filminstitutts øvrige aktiviteter skal styrkes, og ressourcerne skal kunne allokere der, hvor behovene og udfordringerne tilsiger det. Både de populærkulturelle film og den egentlige filmkunst skal prioriteres. Der skal være film for alle danskere, men alle danskere skal ikke nødvendigvis se de samme film.

Hvis den offentlige filmstøtte atter skal rettes ind efter kunstens, markedets og publikums behov, bør tv-stationernes vetoret over de enkelte film bringes til ophør. Det er vigtigt at holde både DR og TV 2 åbne som vinduer for danske film, og samspillet mellem Filminstituttet og tv-stationerne er centralt. Men ansvaret for gennemførelsen af den samlede danske filmpolitik bør atter forvaltes af Filminstituttet. Tv-stationernes rolle er først og fremmest, og nok så vigtigt, at have et medfinansieringsansvar og være visningssted for de mange, der nyder at se danske film på tv.

FILMØKONOMIEN UNDER PRES

Økonomien i de enkelte film er under pres, og strukturelle forandringer har fjernet en del af filmenes indtægtsgrundlag. Overalt i Europa falder dvd-indtægterne, ligesom bidragene fra betalings-tv-kanaler reduceres. Samtidig vokser pirateriet, hvor tyveri af film via internettet gør indhug i filmenes indtægter.

Det samlede statslige engagement gennem Filminstituttet og de statslige tv-stationer er ikke fulgt med omkostningsudviklingen, og den gennemsnitlige støtteprocent er faldet de senere år.

FILMSTRIBEN

Filmstriben.dk er en streamingtjeneste, der giver landets folkebiblioteker og skoler mulighed for at vise kort- og dokumentarfilm samt udvalgte spillefilm på nettet. Filmstriben åbnede i 2007 og er udviklet af Det Danske Filminstitut i samarbejde med Dansk Biblioteks Center.

Samtidig har tv-stationerne valgt at gå ind i en række film, som Filminstituttet ikke har kunnet støtte. Konsekvensen er, at filmstøtten i f.eks. 2007 og 2008 er blevet spredt over flere end de 20-25 spillefilm, der var målet i den nuværende filmaftale. Dermed spredes den samlede offentlige filmstøtte over så mange titler, at økonomien i mange film ikke længere er bæredygtig.

Der er behov for at skabe bedre økonomiske rammer omkring dansk film, hvis de hidtidige resultater skal bevares og udbygges. Kombinationen af faldende indtægter på de kommercielle markeder og faldende støtteprocent reducerer risikovilligheden hos de private aktører og bidrager til ensretningen af dansk film.

Reduktion af tv's indflydelse og dermed en bedre koordinering af, hvor mange film der støttes, vil i sig selv delvist kunne genoprette økonomien i den enkelte film, men det er ikke nok. Tidens debat om råderummet i den offentlige økonomi er ikke det bedste afsæt for at tale om økonomiske løft på kulturområdet. Men det er vigtigt at slå fast, at filmområdet støttemæssigt er underfinansieret. Dansk film har i en årrække i et meget højt tempo leveret kunstneriske og publikums-mæssige resultater. Hvis udviklingen i filmkunsten og filmerhvervet skal tilbage i det gear, fordrer det flere penge til både spillefilm og dokumentarfilm.

Filminstituttet ønsker en rammediskussion med Folketinget og branchen om, hvor mange film den kommende filmaftales økonomiske rammer vil kunne bære. Det er Filminstituttets opfattelse, at de nugældende 20-25 spillefilm og 35 kort- og dokumentarfilm årligt er et nødvendigt minimum, hvis man skal tilgodese et bredt filmudbud til alle danskere og samtidig skal sikre både etablerede kræfters udvikling og den nødvendige talentindfasning. Ellers risikerer udviklingen af dansk film at gå i stå.

FILMFORMIDLING MED BORGEREN I CENTRUM

Ændret forbrugeradfærd og teknologiske landvindinger giver nye muligheder og nye udfordringer for formidlingen af danske film.

Det er Filminstituttets målsætning, at filmene skal møde borgerne der, hvor de er, og at Filminstituttets mange støtteordninger til forskellige formidlingsformål skal revideres.

Spillefilmområdet har behov for en aktiv og fornyet støttepolitik omkring markedsføring og distribution. Danske film agerer i et marked domineret af massivt amerikansk markedsføringspres, og der er derfor behov for at afsætte flere ressourcer til markedsføringsformål.

Dokumentarfilmene har behov for, at Filminstituttet i højere grad tager konkret ansvar for filmenes udbredelse. Teknologiudviklingen giver nye muligheder for at udbrede filmene, og 'Filmstriben', der på skoleområdet sikrer adgang i undervisningssammenhænge, bør udbygges, så filmenes non-kommercielle distribution sikres, og publikums frie adgang til filmene lettes. Samtidig skal Filminstituttet tilgodese de private aktørers initiativer for at sikre optimal kommerciel udnyttelse af filmene.

Ændret forbrugeradfærd og teknologiske landvindinger giver nye muligheder og nye udfordringer for formidlingen af danske film.

Biografkulturens udbredelse i hele landet er en væsentlig del af Filminstituttets forpligtelser, og især omstillingen til digital visning stiller nye krav. Biografdigitalisering er et kompliceret spørgsmål, der vil være af afgørende betydning for borgernes adgang til en bred vifte af film. Det omkostningstunge teknologispring og det nuværende fintmaskede lokale biografnet er to størrelser, der vanskeligt lader sig forene. Fortsat prioritering af borgernær biografadgang vil kræve offentligt engagement, og en omlægning af den nuværende støtte til fysiske filmkopier vil ikke alene kunne sikre forandringen.

Den internationale formidlingsindsats med festivalarbejde og salgsunderstøttende aktiviteter skal målrettes yderligere og samarbejdet med de private aktører øges.

FILM SKAL FORTSAT OGSÅ VÆRE FOR BØRN

Filminstituttet har som en vigtig målsætning at støtte en levende og aktiv filmkultur for alle børn og unge. En fjerdedel af Filminstituttets bevillinger går til aktiviteter rettet mod børn og unge: produktion af film i alle genrer, distribution på mange platforme, formidling til skoleverdenen, filmfestivaler i og uden for Danmark, kreative værksteder – og meget andet.

Initiativer som 'Børnebiffen', 'Med skolen i biografen' og FILM-X sørger for involverende filmoplevelser for tusindvis af børn og unge, men endnu flere skal have mulighed for at opleve, forstå og skabe levende billeder i hverdagen. Dagens filminteresserede børn og unge bliver biografernes stampublikum i morgen, og deres medieforståelse skal udvikles i samarbejde med skoler og biblioteker.

DEN LEVENDE FILMARV

Filminstituttet har på museums- og arkivområdet i indeværende aftaleperiode forbedret bevaringsindsatsen gennem ibrugtagningen af et nyt nitratarxiv og udbygning af de øvrige arkivfaciliteter.

I den kommende aftaleperiode vil det museumsrettede fokus være på digitalisering af filmarven og dens formidling. De forestående opgaver er meget bekostelige, og både retrodigitalisering og pligt-aflæveringer i nye digitale formater vil kræve øgede økonomiske ressourcer.

Filmhusets mange aktiviteter med Cinematek, eksperimentariet FILM-X, Billed- & Plakatarxiv, Bibliotek og meget andet er i løbende udvikling. Årligt besøger mere end 100.000 Filmhuset i Gothersgade i København, og to områder vil i den kommende aftaleperiode have særligt fokus: At bringe nye brugergrupper ind i Filmhuset i København og at føre aktiviteter fra huset ud til borgere i hele landet. Det vil ske blandt andet gennem online aktiviteter, men også f.eks. ved samarbejder med private aktører, biblioteker o.l. omkring visning af dele af Cinemateksprogrammet.

MEGET MERE END FILM

Filminstituttets aktiviteter omfatter meget andet end produktion, formidling og bevaring af film. Hovedvægten har også i denne aftaleperiode været på filmen, men andre billedbårne fortælleformer er kommet til. Filminstituttet har løst opgaven med at initiere og administrere en forsøgsordning, der har støttet udvikling af computerspil, og som en del af medieaftalen er tv-drama og tv-dokumentar på de kommercielle tv-kanaler blevet støttet under Public Service Puljen. Begge ordninger har været tidsbegrænsede og har efter Filminstituttets opfattelse fungeret efter intentionerne og i rigtig godt samspil med de øvrige støtteordninger.

Public Service Puljens fremtid skal afklares i forbindelse med forhandlingerne om en ny medieaftale, og hvorvidt computerspil fremover er en fast del af filmaftalen, ligger endnu ikke fast. Filminstituttet er af den opfattelse, at det også fremover giver mening, at støtte til computerspil ud fra faglige og kunstneriske kriterier placeres på Filminstituttet.

Dagens filminteresserede børn og unge bliver biografernes stampublikum i morgen, og deres medieforståelse skal udvikles i samarbejde med skoler og biblioteker.

PROBLEMER HAVES. DIALOG ØNSKES

Med dette oplæg til en ny filmaftale ønsker Det Danske Filminstitut at fortsætte den samtale, der er bygget op gennem de mange dialogmøder med mere end 250 brancheaktører, de efterfølgende tilbakemeldingsmøder og de diskussioner, der internt og eksternt er fulgt i kølvandet på 'Spørg & Lyt'-projektet.

Oplægget her er imidlertid alene udarbejdet af Filminstituttets direktion og bestyrelse, og konklusionerne Filminstituttets egne. Det er vores håb og forventning, at mange af branchens aktører vil kunne genkende ræsonnementer og problembeskrivelser, og at prioriteringerne vil vække genklang.

Filminstituttet glæder sig til den fortsatte dialog, også om dette oplæg, der blandt andet vil finde sted på www.dfi.dk.

Henrik Bo Nielsen
Adm. direktør

SPILLEFILM

FILM TIL NYE TIDER KRÆVER FLEKSIBLE STØTTEFORMER

Dansk films succes risikerer at ebbe ud, hvis ikke der satses på fornyelse og udvikling

Det er indiskutabelt, at dansk spillefilm gennemgående holder en høj kvalitet. Siden midten af 90'erne har dansk film haft en stor national markedsandel og har nydt international anerkendelse som kun få andre, ofte langt større lande. Dansk film grundlagde sin nuværende internationale status med dogmefilmene, men også efter dogmebølgen har dansk film kunnet bevare sin vitalitet og originalitet. Den nationale markedsandel er på omkring 25 procent, og danske spillefilm har det sidste år været repræsenteret på alle de førende filmfestivaler i Europa og vundet priser på flere af dem.

Men dansk film lever ikke alene af gyldne palmer og sølvbjørne, selv om de er vigtige som vitamin-tilskud til filmmiljøet. Hvis dansk films succes ikke skal ebbe ud, bliver det en central udfordring for alle parter i den danske filmbranche at satse på fornyelse og udvikling. De gamle og velprøvede formler virker ikke længere, der er tegn på, at originaliteten og kvaliteten er truet, og den nødvendige risikovillighed er i krise.

I den kommende filmaftale er der fem centrale udfordringer for arbejdet med at støtte dansk spillefilm. Det drejer sig om den fortsatte *kvalitet*, den påkrævede *volumen*, den ønskede *diversitet*, den nødvendige *fleksibilitet* og den afgørende *markedsføring*.

IDEER SKAL HAVE UDVIKLINGSSTØTTE

Derfor skal der satses på udvikling af nye talenter, nye produktionsmåder og nye fortællinger og fortælleformer. I den proces er det Filminstitutts rolle at være filmbranchens risikovillige partner.

Fremover bør der satses mere på den tidlige udvikling af filmprojekterne. Instruktører og manuskriptforfattere skal have mulighed for at modtage støtte på et tidligt tidspunkt i form af ideudviklingsstøtte. Også senere på vejen fra manus til film er det vigtigt at styrke indsatsen. Der bør samlet set bruges flere ressourcer på udvikling.

GERNE MANGE FILM, MEN IKKE FOR MANGE

I den nuværende aftaleperiode skal Filminstituttet inden for en reduceret tilskudsramme støtte produktionen af 20-25 spillefilm om året, og det var forudsat, at tv-stationerne med deres forøgede engagementsbeløb ville støtte de samme film. Tv-stationerne har imidlertid i en række tilfælde valgt at støtte film, som Filminstituttet ikke har kunnet støtte. Det har betydet, at den samlede offentlige støtte er blevet spredt for tyndt over for mange titler, og at det økonomiske fundament under den danske filmbranche er svækket.

Antallet giver også problemer med premiereplanlægningen og markedsføringen, for mange film kæmper om de samme biografer og om omtale i de samme medier. Nok så afgørende er det, at kvaliteten bliver for svingende, når støttemidlerne fordeles over for mange film, så den enkelte film ikke er tilstrækkelig solidt finansieret.

Det er vigtigt at pege på en række hensyn i fastsættelsen af antallet af danske spillefilm:

- Først og fremmest skal der hvert år støttes et bredt og varieret udbud af danske spillefilm, som publikum kan vælge mellem. Et bredt udbud kræver et minimumsantal af danske film.
- For det andet skal danske film udgøre en vis andel af det samlede antal film, der har premiere i Danmark. Ellers bliver markedet i endnu højere grad sårbart over for konsekvenserne af globaliseringen, som har det med at ensarte både film og publikums smag. I 2009 havde omkring 200 spillefilm premiere i Danmark, og hvis vi fortsat skal gøre os håb om at bevare en national markedsandel på omkring 25 procent, er der en nedre grænse for antallet af film.
- For det tredje skal vi som land producere et vist antal film, hvis der hele tiden skal være plads til nye kreative kræfter, samtidig med at allerede

etablerede instruktører, forfattere og producere kan lave film.

- For det fjerde skal den enkelte film have en bæredygtig økonomi. I løbet af den nuværende aftaleperiode er der sket en forringelse af den enkelte films indtjening. Indtægter fra salg til betalings-tv er blevet mindre, dvd-salget er faldet, og biograf-indtjeningen er blevet mere uforudsigelig og konjunkturbestemt. Den forringede indtjening på den enkelte film har ført til økonomiske problemer for produktionsselskaberne.

Det er Filminstitutets opfattelse, at der fortsat bør støttes 20-25 spillefilm om året, men det forudsætter en bæredygtig økonomi i den enkelte film. Det er afgørende at forbedre finansieringen af den enkelte film samt sikre, at filmstøtten udmåles efter en films behov. En af løsningerne er naturligvis at producere billigere film – og det vil blive nødvendigt i nogle tilfælde – men det må også overvejes, hvordan de offentlige støttemidler kan samles om at støtte og producere 20-25 spillefilm om året.

Den mest hensigtsmæssige løsning er, at hovedparten af støttemidlerne forankres i Filminstitutet, men hvis en stor del af midlerne fortsat skal ligge i tv-regi, bør tv-stationer pålægges de samme forpligtelser med hensyn til antal og typer af film som Filminstitutet.

Der er blevet skabt et meget ufleksibelt og uodynamisk støtte-system, som har svært ved at reagere på markedsmæssige forandringer, den teknologiske udvikling og nye filmiske tendenser.

STØTTEORDNINGER SKAL LÅSES OP

I den nuværende filmaftale er der kun i begrænset omfang fokus på, *hvilke* film der skal støttes. Til gengæld er der fokus på, *hvordan* filmene bliver støttet. Det har haft den utilsigtede effekt, at der er blevet skabt et meget ufleksibelt og uodynamisk støttesystem, som har svært ved at reagere på markedsmæssige forandringer, den teknologiske udvikling og nye filmiske tendenser.

Støttemidlerne til spillefilm er p.t. forlods fordelt på konsulentordningen, 60/40-ordningen og

New Danish Screen. Den låste allokering af midler til de enkelte støtteordninger har medført, at der på en støtteordning er afvist meget kvalificerede ansøgninger, mens der på en anden ordning har været ubrugte støttemidler.

I fremtiden bør støttesystemet have større fokus på, *hvilke* typer af film der skal støttes, og mindre fokus på, *hvordan* de støttes. Det betyder, at det bør overlades til Filminstitutet at fordele støttemidlerne mellem de enkelte støtteordninger. Filminstitutet skal til gengæld være garant for bredde og mangfoldighed i udbuddet.

DIVERSITET PÅ DANSK

Dansk film skal spejle og fortolke vores kultur i bred forstand. Såvel aktuelle problemstillinger som mere almene eksistensvilkår skal behandles i en bred vifte af film henvendt til forskellige målgrupper. Det kan sikres ved at arbejde med en række overordnede kategorier af film, der støttes. Med en støttevolumen på 20-25 spillefilm om året bør støtten fordeles til film i følgende kategorier:

- Film med stærke populærkulturelle kvaliteter, som fortæller historier til et bredt publikum om emner og temaer, der optager store dele af befolkningen. I de senere år har det været så forskellige film som 'Efter brylluppet', 'Anja & Viktor', 'Flammen & Citronen', 'Headhunter', 'Rejsen til Saturn', 'Karl's kabale', 'Sorte kugler' og 'Julefrokosten'. Der bør hvert år støttes 7-10 populære film af denne type.
- Film med stærke kunstneriske kvaliteter, som er nyskabende, udfordrende eller genremæssigt fornyende. I de senere år har det været film som 'Frygtelig lykkelig', 'Daisy Diamond', 'Kærestesorger', 'Lille soldat', 'Gå med fred, Jamil', 'Fri os fra det onde', 'Applaus' og 'Superbror'. Der bør hvert år støttes 7-10 film med stærke kunstneriske kvaliteter.
- Film, der med et dansk udgangspunkt fortæller historier til et internationalt publikum, og som både profilerer Danmark og bringer os i dialog med resten af verden. I de senere år er det film som 'Antichrist' og 'Valhalla Rising'. Typisk vil det være film med dansk hovedproducent, men hovedparten af finansieringen hentes i udlandet. Der bør hvert år støttes 1-2 film med internationalt sigte.

- Film, der præsenterer en udenlandsk virkelighed over for et dansk publikum. I de senere år har det været film som 'Mænd der hader kvinder', 'Mammut' og 'Max Manus'. Der bør støttes 5-9 film om året, der er koproduktioner med andre lande, og hvor hovedproducenten ikke er dansk.

Spillefilm til børn og unge bør ikke udgøre en selvstændig kategori, men bør også i fremtiden udgøre en fjerdedel af alle de film, der støttes. Børn og unge er ikke en homogen gruppe, så det bør sikres, at der støttes film til forskellige målgrupper af børn og unge. Vilklårene for produktion af film til børn og unge skal forbedres.

De beskrevne kategorier er netop ikke kategoriske. Der vil altid forekomme et naturligt overlap, hvor enkelte film kan anbringes i flere kategorier. Kategorierne skal sikre, at støtten til dansk film altid har mangfoldigheden for øje, og antallet af støttede film er et omtrentligt gennemsnit over aftaleperioden.

FORSKELLIGE STØTTEORDNINGER TIL FORSKELLIGE FILM

Kvalitet og diversitet skal sikres og udvikles. Derfor vil det også i fremtiden være hensigtsmæssigt at have forskellige støtteordninger, der kan behandle ansøgninger om støtte til spillefilm. Der bør fortsat være en støtteordning, hvor vurderingskriterierne først og fremmest fokuserer på den filmkunstneriske kvalitet, og en støtteordning, hvor kriterierne først og fremmest drejer sig om at vurdere den økonomiske bæredygtighed.

Det er dog et selvstændigt mål, at film, der er støttet på grund af de kunstneriske kvaliteter, også får et stort publikum, og at film, der er støttet på grund af det publikumsmæssige potentiale, også har kunstnerisk kvalitet.

KONSULENTORDNINGEN SKAL FINJUSTERES

Filminstitutts konsulentordning varetages af en række tidsbegrænset ansatte konsulenter, der fungerer som individuelle beslutningstagere. De vurderer ansøgninger om støtte til spillefilm og indgår i udviklingssamarbejder med ansøgerne. Det har gennem årene vist sig som et meget effektivt og gennemsigtigt støttesystem, når det

drejer sig om at identificere og udvikle originale filmiske fortællinger, og det har resulteret i film med stærke kunstneriske kvaliteter, som også ofte har fået et stort publikum.

Konsulentordningen skal identificere, udvikle og støtte den filmiske fortællekunst, både i den enkelte film og i danske film som helhed. Der skal hele tiden gives plads til udvikling af form og indhold. Der skal tages chancer med nyt talent, og det etablerede talent skal konstant udfordres til at søge videre. Og hele tiden skal det ske med publikum for øje: *Nogen skal ville publikum noget.*

Konsulentordningen har i en årrække været genstand for en modernisering og professionalisering. Ud over konsulenternes filmfaglige og -kunstneriske vurdering foretages også en økonomisk og produktionsmæssig vurdering samt en vurdering af det markeds-mæssige potentiale.

På et enkelt punkt er udviklingen løbet fra den nuværende ordning. Og dér er der behov for justering. Konsulentordningen kan i dag kun støtte spillefilm, der kommer i biografen, men den mediemæssige udvikling har betydet, at fiktionsfilm i stigende grad er – og vil blive – multiplatformsfortællinger, der også udkommer i andre formater og på flere platforme.

Spillefilmskonsulenterne bør derfor omdefineres til at være *fiktionskonsulenter*, der kan støtte fiktionsfortællinger, der udkommer som spille- eller kortfilm, og som desuden udkommer på andre platforme, f.eks. som *websodes* på nettet eller som mobilfilm. Hovedvægten skal fortsat lægges på spillefilm, der kommer i biografen.

FRA 60/40 TIL MARKEDSORDNING

I en årrække har 60/40-ordningen støttet film med et særligt publikumspotentiale, og ordningen har skabt og sikret diversitet i dansk spillefilm.

I den nuværende filmaftale træffes beslutningen om 60/40-støtte udelukkende af en række anonyme læsere, som på baggrund af et pointskema afgør, hvilke film der skal have produktionsstøtte. Der har været kraftig kritik, bl.a. af de anonyme vurderinger og den manglende gennemsigtighed, og det har vist sig næsten umuligt at udforme et pointsystem, som er i stand til at foretage en realistisk vurdering af en films potentielle publikum.

'Antichrist' af Lars von Trier.
Foto: Christian Geisnæs



'Rejsen til Saturn' af Craig Frank,
Thorbjørn Christoffersen, Kresten
Vestbjerg Andersen.
Framegrab



'Fri os fra det onde' af Ole Bornedal.
Foto: Per Anders Jørgensen



Filminstituttet ønsker derfor at ændre den nuværende 60/40-ordning til en ny kommerciel støtteordning med navnet *Markedsordningen*. Markedsordningen skal støtte film med et særligt publikumspotentiale og som vurderes at være kommercielt bæredygtige.

Ansøgningerne vurderes af en redaktion på fem personer. To personer skal komme fra Filminstituttet, og tre personer skal være eksterne medlemmer med kvalifikationer inden for bl.a. dramaturgi, distribution og markedsføring. Markedsordningen skal foretage løbende sagsbehandling af manuskript- og udviklingsansøgninger, mens produktionsansøgninger behandles ved fire årlige ansøgningsrunder. Redaktionen mødes efter hver ansøgningsfrist og vurderer de indkomne ansøgninger. Ansøgerne vil få mulighed for at *pitch* deres ansøgning.

60/40-ordningen støtter film med et publikumspotentiale på mere end 175.000 biografgængere. Film, der støttes under Markedsordningen, skal på samme måde rettes mod det brede publikum, men det afgørende er ikke publikumstallet. Det afgørende er, om filmen er kommercielt bæredygtig. Markedsordningen bør ikke have en fast publikumsgrense, men derimod i hvert enkelt tilfælde vurdere, om filmen er økonomisk bæredygtig. Det vil i praksis betyde, at ordningen skal tage stilling til, om filmens finansiering står i et realistisk forhold til den forventede indtjening. På den måde vil Markedsordningen medvirke til at styrke diversiteten i såvel budgetstørrelser som genrer, når f.eks. både en billig børnefilm og et dyrt historisk kostumedrama kan få støtte.

Markedsordningen skal kunne give manuskript-, udviklings- eller produktionsstøtte. Målet med enhver støtte er at styrke filmens kommercielle muligheder, dens publikumspotentiale og dermed dens økonomiske bæredygtighed. Det betyder, at behandlingen af ansøgninger tager udgangspunkt i en vurdering af de bærende kræfter, budgettet, finansieringen, produktionen, manuskriptet, distributionen og markedsføringen, og i de tilfælde, hvor producenten ønsker det, stiller Filminstituttet udviklingsbistand til rådighed inden for et eller flere områder.

Produktionsstøtte under Markedsordningen er topfinansiering og forudsætter, at markedet har reageret positivt på projektet. Det skal derfor kun være muligt at søge produktionsstøtte, hvis en overvejende del af finansieringen er bekræftet på ansøgningstidspunktet.

MARKEDSFØRING SKAL MODERNISERES

Formålet med markedsførings- og distributionsstøtten er at understøtte udbredelsen af danske spillefilm og sikre, at flest mulige danskere har nem adgang til filmene og biografoplevelsen. Den nuværende lancerings- og kopistøtte er tidsvarende og ikke i tilstrækkelig grad tilpasset de væsentligt ændrede markedsvilkår i filmbranchen. Støtten har i sin nuværende form karakter af en automatstøtteordning og hviler på en forældet og endimensionel platformstankegang. Konsekvensen er, at støtten ikke sikrer optimal effekt og ikke belønner risikovillighed og innovation.

Markedsførings- og distributionsindsatsen er i stigende grad en afgørende faktor for den publikumsmæssige succes. I konkurrencen med massive globale kampagner for især amerikanske film er der behov for, at den markante danske støttepolitik på udvikling og produktion af filmen følges til dørs af markedsførings- og distributionsstøtte, der kan understøtte danske film bedre end i dag.

I den kommende filmaftale er det derfor Filminstituttets ønske, at ordningen gennemgår en tiltrængt modernisering, og at den samlede beløbsramme til markedsføring og distribution øges. Moderniseringen indbefatter, at alle danske spillefilm har mulighed for at modtage støtte, men at støtten differentieres; nogle film vil modtage mere støtte end andre.

I støtteudmålingen bør kulturspredningshensyn veje tungt. Borgernes adgang til de film, de gennem filmstøtten har været med til at finansiere, skal altid udgøre et afgørende hensyn. Andre faktorer vil være markedsføringsbudgettets størrelse, publikumspotentialet på tværs af platformene og producentens og distributørens egen risikovillighed. Markedsførings- og distributionsstøtten bør behandles og udmøntes tidligere i filmenes liv parallelt med produktionsstøtten.

Filminstituttet vil samtidig i samarbejde med producenter og distributører opruste husets egen indsats på videns- og analyseområdet med henblik på at yde den bedst mulige rådgivning for ansøgerne.

DOKUMENTARFILM

NY GULDALDER FOR GENREN

Men økonomien er anstrengt og distributionen skal forbedres

Dansk dokumentarfilm er inde i en positiv udvikling. Originalitet, kvalitet og fortælle-mæssig kraft har skabt en *ny guldalder* for dansk dokumentarfilm. Internationalt spiller danske dokumentarfilm en markant rolle. Filmene modtager hvert år hovedpriser fra de førende internationale festivaler, og filmene er i stand til at nå et internationalt publikum og tiltrække finansiering fra udenlandske støtteordninger og tv-stationer. Danske dokumentarfilm har også i højere grad fundet vej til primetime på tv og har haft en relativ succes i biografen, hvor flere bredt anlagte film har haft pæne publikumstal.

Skal denne positive udvikling understøttes, tegner der sig fire centrale udfordringer i arbejdet med dansk dokumentarfilm. Det drejer sig om den fortsatte *kvalitet*, den ønskede *diversitet*, den fremtidige *distribution* og den nødvendige *økonomi*.

KVALITETSUDVIKLING SKAL STØTTES

Udfordringen er at fastholde og understøtte den gode udvikling, der er i gang. I den kommende aftaleperiode bør der skabes forbedrede muligheder for at udvikle projekterne, bl.a. ved i højere grad at yde støtte til idéudvikling, så ansøgerne kan modtage støtte til indledende udvikling af et projekt.

Indsatsen skal også styrkes på de senere udviklingstrin, og samlet set bør der bruges flere ressourcer på udviklingen af dokumentarfilm i den kommende aftaleperiode. Ved at bruge flere penge i denne fase af danske dokumentarfilmprojekter giver vi projekterne et stærkere fundament i mødet med andre nationale og internationale finansieringskilder.

FOKUS PÅ DIVERSITET

Dokumentarfilmen skal fortolke vores liv og virkelighed i dokumentarisk form. Det stiller krav om en stor mangfoldighed i såvel fortælleformer som emner.

Diversiteten i dansk dokumentarfilm er betydelig, men det er lige så tydeligt, at nyskabende eller mere kunstnerisk udfordrende film lider kraftigt under tv-stationernes store indflydelse på, hvilke film der kan finansieres og produceres. Den situation har svækket innovationen og mindsket risikovilligheden.

Filmene modtager hvert år hovedpriser fra de førende internationale festivaler, og filmene er i stand til at nå et internationalt publikum og tiltrække finansiering fra udenlandske støtteordninger og tv-stationer.

I den kommende aftaleperiode er det derfor vigtigt at styrke mangfoldigheden med fokus på et større publikum, og støtten bør omfatte film i følgende kategorier:

- Internationale dokumentarfilm af stor fortælle-mæssig kvalitet, som er rettet mod et både dansk og internationalt publikum. Det er f.eks. film som 'Burma VJ', 'The Monastery', 'Into Eternity' og serien 'Cities on Speed'.
- Brede tv-egnedede dokumentarfilm, som henvender sig til et større publikum. Det har i de senere år været film som 'Fra Thailand til Thy', 'Forførerens fald', 'Dagbog fra midten' og serien 'Helt ærligt, mor og far!'.
- Kunstnerisk udfordrende dokumentarfilm, som går nye veje og henvender sig til det særligt interesserede publikum. Det er film som 'Slaver', 'Vilde hjerter', 'Flooded McDonalds' og 'Drømme i København'.
- Brede dokumentarfilm om populære emner, der kan tiltrække et biografpublikum. Senest har det været film som '... Og det var Danmark' og 'Blekingegadebanden'.

- Nye former for dokumentarfilm produceret til distribution via de nye platforme, f.eks. web-serien 'Doxwise', web- og tv-serien 'Fodbold-pigerne' og mobilminifilmserien 'Pinly & Flau'.

Derudover støtter Filminstituttet også film, der kan bruges til undervisning, men det vil ofte være film i de allerede beskrevne kategorier. Dokumentarfilmen er en bred og dynamisk genrebetegnelse, og kategorierne er overlappende, og der vil givet være film, der falder uden for kategorierne.

I fremtiden bliver det også vigtigt at udvikle danske dokumentarfilm, der kan fungere på flere platforme, og som kan udnytte de tværmedielle muligheder. Filminstituttet bør støtte udvikling og eksperimenter med dokumentariske fortællinger på andre og nye platforme og på den måde understøtte bestræbelserne på, at dokumentarfilmen både fastholder sit publikum og finder et nyt.

I forlængelse af, at Filminstituttet også i fremtiden bør have en forpligtelse til, at 25 procent af de støttede film henvender sig til børn og unge, skal konsulenten med særlig fokus på børn og unge fortsat kunne støtte både kort- og dokumentarfilm. Film til børn og unge er ofte i blandingsgenrer. Derfor er det ikke hensigtsmæssigt at skille genrerne, men for at skabe størst mulig fleksibilitet skal spillefilmskonsulenten med særlig fokus på børn og unge også have mulighed for at støtte kort fiktion.

DOKUMENTARFILM PÅ NETTET

Filminstituttet varetager den nonkommercielle distribution af dokumentarfilm på 'Filmstriben' (se side 20). Den kommercielle distribution er producenternes ansvar, men det er vigtigt at skabe en bedre distribution af dokumentarfilm, der kan forøge både tilgængelighed og udbredelse af filmene, og som kan forbedre økonomien i dansk dokumentarfilm.

Traditionelt er dokumentarfilm blevet vist i tv – og i begrænset omfang i biografen – men ny teknologi har skabt mulighed for at finansiere og distribuere dokumentarfilm på internettet. Det er et marked under etablering, og det er vigtigt, at dansk dokumentarfilm udnytter de nye muligheder.

Filminstituttet ønsker i den kommende aftaleperiode at kunne medvirke til at konsolidere de dokumentarfilmproducerende selskaber. Det kan

ske ved at yde selskaberne støtte til forretningsudvikling af nye former for distribution, og ved at støtte initiativer, der fokuserer på nettets muligheder for nye og bæredygtige distributionsformer. Det kan være tiltag, der tager udgangspunkt i den enkelte producent og den enkelte film, eller projekter hvor flere producenter vil undersøge eller afprøve nye distributionsformer.

ØKONOMIEN ER ANSTRENGT

Økonomien i dokumentarfilmbranchen er anstrengt, og det truer kvaliteten og den kreative udvikling. Den nuværende filmaftale har koncentreret støttemidlerne om færre film, og det årlige antal støttede film er sat ned fra omkring 45 film til ca. 35 film. Det har betydet mere ambitiøse film af højere kvalitet og givet en mere bæredygtig økonomi for det enkelte projekt.

Men en række forhold har ramt dokumentarfilmselskaberne hårdt. De internationale støttemidler er blevet færre og den enkelte film støttes med mindre, de danske tv-stationer har indført stramme regler for 3. partsfinansiering, og tv-stationerne sender i dag langt færre dokumentarprogrammer end for bare få år siden.

Det har været med til at forværre de økonomiske problemer i branchen. Derfor er det nødvendigt at forbedre økonomien. Det er næppe en farbar vej at reducere antallet af støttede film yderligere. Mindre end ca. 35 film vil gøre det meget svært at fastholde et mangfoldigt udbud af film og vil også gøre det svært at tiltrække og fastholde de kreative kræfter, der er nødvendige for at udvikle genren. Samtidig er produktionen af dokumentarfilm præget af et vanskeligt samarbejde med de danske tv-stationer, færre midler til produktion af dokumentarfilm og et kommercielt marked i hastig og radikal forandring.

Det er derfor et stort ønske at kunne forbedre støttemulighederne for danske dokumentarfilm. Det er vigtigt at bruge flere ressourcer på udvikling, og det er nødvendigt at forbedre økonomien i de film, der produceres. Det er Filminstituttets vurdering, at der bør tilføres yderligere tilskudsmidler til dokumentarfilmområdet. De samlede støttemidler på 37,5 millioner om året bør forøges substantielt med 15-20 procent.



'Applaus', spillefilm af Martin Pieter Zandvliet. Foto: Carsten Villadsen



'Grisen', kortfilm af Dorte W. Høgh. Foto: Jens Juncker-Jensen



'Side om side', dokumentarfilm af Christian Sønderby Jepsen. Foto: Niels Thastum

TALENTUDVIKLING

VELFUNDERENDE FØDEKÆDE

New Danish Screen har løftet talentudviklingen i Danmark, men talentmiljøer, uddannelser og branche bør koordinere indsatsen

Talentordningen New Danish Screen har siden etableringen i 2003 udgjort den centrale motor i talentarbejdet inden for dansk film. I 2007 blev ordningen udvidet til også at omfatte dokumentarfilm og har med DR, TV 2 og Filminstituttet som 'ejere' ansvaret for at udvikle talenter til både film og tv.

På vej ind i sin tredje aftaleperiode tegner der sig tre centrale udfordringer for New Danish Screen. Det drejer sig om at sikre et bredt genre- og mediemæssigt *støttefokus*, en bedre *distribution* af de færdige film og programmer, og en større grad af forretningsmæssig *innovation* i nyetablerede og talentudviklende produktionsselskaber.

BRO MELLEM SKOLE OG MARKED

Talentudviklingen i dansk film sker gennem støtte på filmværkstederne, på New Danish Screen og på konsulentordningerne for spillefilm og for kort- og dokumentarfilm. Filmværkstederne støtter unge og ofte uprøvede talenter, mens konsulentordningerne støtter de talenter, der er klar til at debutere på almindelige markedsbetingelser.

New Danish Screen danner bro mellem skole og marked. Ordningen er rettet mod de bedste fra uddannelserne og værkstederne, og opgaven er at *sortere i talentmassen* og gøre talenterne *markedsklare*, og dermed også attraktive for branchen. Det betyder, at ordningen skal identificere talenterne, sikre, at de bedste kommer til udfoldelse, og give dem træning i at kommunikere med publikum, men uden at stille kvantitative publikumskrav til produktioner.

Ordningen arbejder med en opdeling af talenterne i tre kategorier:

- *Nyuddannede*. Det er talenter fra Filmskolen og fra andre uddannelsesinstitutioner, herunder også Super16. De skal udgøre 50-60 procent af støttemodtagerne.

- *Sporskifte*. Det er f.eks. film- eller mediearbejdere, reklamefolk, skuespillere eller billedkunstnere, der ønsker at blive professionelle instruktører eller forfattere. De skal udgøre 20-30 procent af støttemodtagerne.
- *Professionelle eksperimenter*. Det er eksperimenter, der indeholder elementer af fortælle-mæssig eller produktional fornyelse af de billedbårne medier. De skal udgøre 10-20 procent af støttemodtagerne.

Igennem de senere år er der etableret flere film- og tv-rettede uddannelser og talentmiljøer. Filminstituttet foreslår, at der etableres et fælles talentforum for de mange initiativer, der skal fremkomme med forslag til bedre koordination og styrkelse af uddannelse og talentudvikling på film- og medieområdet.

STØTTEFOKUS SKAL JUSTERES

Ordningen bliver med jævne mellemrum kritiseret for at være for smal og eksperimenterende. Det er ikke hensigten. Ordningen skal ikke styre talenterne i bestemte retninger og skal derfor have et bredere støttefokus. Det fokus ønsker Filminstituttet i den kommende periode at justere og udvikle, både i forhold til genrer og i forhold til medier.

Ordningen skal ikke styre talenterne i bestemte retninger og skal derfor have et bredere støttefokus.

Genremæssigt støtter ordningen i dag fortrinsvist talenter, der laver kunstnerisk stærke fiktions- og dokumentarfilm. Det skal fortsætte, men i den kommende periode bør ordningen også fremme den talentudvikling, som finder sted i de fortællende tv-genrer, i serielle formater og filmiske mainstreamgenrer.

Til gengæld er det Filminstitutets opfattelse, at ordningen skal støtte færre film i spillefilms-længde. Spillefilm bør først og fremmest støttes af Konsulentordningen og Markedsordningen, og kun af New Danish Screen i de få tilfælde, hvor en allerede støttet, kortere fiktionsfilm viser et potentiale som længere fortælling. Det var f.eks. meget succesfuldt tilfældet med *Applaus*. Det betyder også, at de spillefilms-projekter, der støttes, er *lowest budget* og dermed kendetegnet ved helt særlige kreative og produktionsløsninger. Det samme bør gælde for dokumentarfilm.

New Danish Screen bør have en særlig forpligtelse til at støtte *platformsuafhængig* talentudvikling. En del af morgendagens filmiske talenter arbejder nemlig ikke bare med film og tv, men også med spil, design, performance, print og med forskellige former for mobil- og netbaserede fortællinger. Det er vigtigt, at ordningen giver muligheder for, at de talenter kan udvikle sig videre. Det vil ofte være produktioner af afsøgende og eksperimentel karakter, som kan være med til at udvikle nye fortælle- og produktionsformer.

DISTRIBUTION OGSÅ VIA NETTET

Produktioner støttet af New Danish Screen vises på DR eller TV 2. Det sker ofte på ydertidspunkter, men det er vigtigt, at der etableres et bedre lanceringssamarbejde mellem tv-stationerne, producenterne og Filminstitutet, som kan sikre produktionerne størst muligt publikum og give alle reel adgang til at se filmene.

Det er samtidig et stort ønske fra både Film-institutet og tv-stationerne, at der etableres andre former for distribution, der kan øge filmenes tilgængelighed og udbredelse. Distributionen kan forbedres ved at yde støtte til, at filmene kan udgives på dvd, og der bør desuden ydes støtte til, at filmene kan vises i biografen eller ved andre former for offentlig forevisning, f.eks. i samarbejde med bibliotekerne.

Det væsentligste distributionsmæssige initiativ bør dog være etableringen af en distribution på nettet af alle titler støttet af New Danish Screen. Filminstitutet bør enten selv eller i samarbejde med tv-stationerne etablere en streamingtjeneste, hvor det via institutionernes hjemmesider er muligt for både publikum og branche at se produktioner støttet af New Danish Screen.

UDVIKLING AF SELSKABER OG FOKUS PÅ DET REGIONALE

New Danish Screen bør i den kommende aftaleperiode have mulighed for at støtte talentudvikling i form af støtte til forretningsudvikling i produktions-selskaber, der forsøger at etablere sig med udgangspunkt i nye talenter, og som har fået støtte til et projekt fra New Danish Screen.

Talentudvikling finder sted i både etablerede og nye selskaber. Det er afgørende for dansk film, at der løbende etableres nye selskaber, og New Danish Screen bør kunne yde støtte til forretnings-udvikling i en etablerings- og konsolideringsfase.

Udformningen af støtten til talent- og forretnings-udvikling bør tage afsæt i en analyse af de strate-giske muligheder for at styrke talentudviklingen på virksomheds- og brancheniveau i Danmark. Analysen bør ses i sammenhæng med forslaget om etablering af et fælles talentforum inden for film- og medieuddannelser (se side 18).

Samtidig bør New Danish Screen have en særlig forpligtelse i forhold til talentudvikling i provinsen. Støtten til regionale talenter skal sikre, at den frem-tidige rekruttering er geografisk dækkende, og vil samtidig understøtte bestræbelserne på at etablere en bæredygtig filmbranche uden for København.

ORGANISATIONEN BØR GENTÆNKES

New Danish Screen blev etableret som en selvstændig støtteordning, der kun i ringe grad var integreret i det samlede støttesystem. Der er i dag tale om en veletableret ordning, og den bør integreres i det samlede støttesystem. Det vil også gøre det muligt i højere grad at koordinere det samlede talentarbejde, således at ordningerne ikke fremstår som konkurrerende ordninger, men i højere grad kan ses som et samlet system til udvikling og indslusning af talenter.

I den forbindelse bør det overvejes, om sammen-sætningen af Styregruppen er rigtig. Den består af repræsentanter fra Filminstitutet, DR og TV 2, og de nuværende medlemmer afspejler først og fremmest den politiske styring af ordningen. Det vil være en styrkelse af ordningen at udpege en mere talentkyndig styregruppe, eller at operere med både en styregruppe og et fagligt rådgivningspanel.

REGIONAL FILMPOLITIK

DANSKE FILM SKAL AFSPEJLE HELE DANMARK

Derfor bør filmcentre på Fyn og i Østjylland udvikles og produktion i hele landet understøttes

Dansk film skal afspejle hele Danmark. Og de senere års succes for film som f.eks. 'Kunsten at græde i kor' viser, at det filmisk forrenter sig at se Danmark fra en anden vinkel end København. I et land af Danmarks størrelse vil filmproduktionen naturligt være koncentreret i hovedstadsområdet, men det er vigtigt, at filmpolitikken også gør det muligt at producere film andre steder i landet. Nye talenter skal desuden kunne udvikle sig andre steder end i København og nærmeste omegn. Støtten til den regionale filmudvikling bør derfor øges og målrettes, og det bør ske på baggrund af en arbejdsdeling mellem nationale og regionale instanser i dansk film.

I den kommende filmaftale bør den regionale filmpolitik være koncentreret om støtte til *udvikling af regionale filmcentre* og om *produktionsstøtte til regionale filmproduktioner*.

De regionale filmcentre bør kunne tilbyde faciliteter, uddannelse, udviklings- og produktionsstøtte, og de har en særlig forpligtelse i arbejdet med at identificere og udvikle den næste generation af talenter i dansk film.

REGIONALE FILMCENTRE

Filmproduktion er bekostelig, og det samme er den infrastruktur, der er nødvendig for at producere film. Det betyder, at den regionale filmindsats bør koncentrereres i to regionale centre på Fyn og i Østjylland. De regionale filmcentre bør kunne tilbyde faciliteter, uddannelse, udviklings- og produktionsstøtte, og de har en særlig forpligtelse i arbejdet med at identificere og udvikle den næste generation af talenter i dansk film. Filminstitutts opgaver i forbindelse med de regionale filmcentre bør koncentrereres om:

- *Støtte til filmværksteder.* Filmværkstederne fungerer som talenternes første møde med branchen. De regionale værksteder i Odense, Århus og Animationsværkstedet i Viborg har sammen med filmværkstedet i København særligt fokus på nye medier og teknologier. Filminstituttet skal fortsat støtte driften af og samarbejdet mellem værkstederne, så de kan udvikle deres rolle som regionale vækstcentre på film- og medieområdet.
- *Støtte til de manifesterede talenter.* Filminstitutts talentudviklingsordning, New Danish Screen (se side 15), skal have en særlig forpligtelse til at støtte regionale produktioner af regionale talenter i regionale selskaber. Det vil give de manifesterede talenter mulighed for at blive længere i regionen, og det vil samtidig øge den regionale produktionsvolumen.
- *Støtte til efteruddannelse.* Der findes ikke grunduddannelser inden for filmområdet på Fyn eller i Østjylland, og det er en opgave for Filminstituttet at støtte relevante efteruddannelsesinitiativer inden for filmområdet i begge regionale filmcentre. Det kan eventuelt ske i samarbejde med de andre kunstneriske uddannelser og formidlingsuddannelser, der findes i de to områder.
- *Støtte til filmfestivaler.* Såvel i Odense som i Århus eksisterer etablerede festivaler, og Filminstituttet skal fortsat støtte begge festivaler som en del af de regionale filmcentre, og det er et mål, at begge festivaler får en tydelig profil, der supplerer det samlede festivaludbud i landet.
- *Regionale filmfonde.* Eksistensen af FilmFyn og Den Vestdanske Filmpulje er vigtig for de regionale filmcentre. Fondene støtter regional produktion og er med til at sikre og udvikle infrastrukturen i begge regioner. For at sikre den bedst mulige støtte til den regionalt forankrede film bør samarbejdet

mellem Filminstituttet og de regionale filmfonde udbygges og formaliseres.

- *Støtte til den mediepædagogiske indsats.* Som en del af de regionale filmcentre bør også den mediepædagogiske indsats styrkes. Sammen med kommunerne og de regionale filmfonde skal Filminstituttet støtte mediepædagogiske initiativer, f.eks. eksisterende initiativer som 'Station Next', og nye initiativer, f.eks. regionale udgaver af FILM-X.

I den kommende aftaleperiode er det en særlig opgave at analysere og udvikle en arbejdsdeling mellem hovedstadsområdet og de regionale filmcentre, og der bør etableres et regionalt filmforum med deltagelse af Filminstituttet og repræsentanter for filminstitutionerne i de regionale filmcentre. Forummet skal analysere, igangsætte og koordinere aktiviteter, der styrker samarbejdet mellem hovedstadsområdet og de regionale filmcentre.

REGIONALE PRODUKTIONER

Dansk film skal fortælle historier fra alle egne af landet, men i praksis er det fordyrende at producere film uden for hovedstadsområdet. Det betyder, at der bliver produceret færre film, der foregår i provinsen, og det får konsekvenser for mangfoldigheden i det kunstneriske udtryk.

I den kommende filmaftale bør Filminstituttet – på samme niveau som i dag – kunne uddele en særlig regional produktionsstøtte, der kompenserer for merudgifterne ved helt eller delvist at producere uden for hovedstadsområdet.

Ordningen bør gælde for alle genrer og bør ikke være afhængig af medfinansiering fra en regional filmfond. Det vil sikre, at der fortælles historier fra hele Danmark, og øge både kvaliteten og diversiteten i dansk film.

FILMKULTUR I HELE LANDET

LEVENDE BILLEDER FOR ALLE

Filminstituttet skal sikre optimale filmoplevelser dér, hvor folk er

Siden sin fødsel har filmen være både kunstart og massemedium. Levende billeder er for alle og skal være tilgængelige og kunne opleves i al deres mangfoldighed dér, hvor publikum er. I biografens forførende mørke, ved særlige begivenheder eller på internettet, hvor friheden til at vælge tid og sted og interaktion er størst.

En mangfoldig filmkultur rummer film i alle genrer og film fra hele verden, der kan udfordre og inspirere. Stat og kommuner understøtter aktivt udviklingen af den danske film- og biografkultur. Indsatsen er flerstrengt og sker i dag først og fremmest med fokus på biografkultur i hele landet, filmfestivaler og events samt onlinetjenesten 'Filmstriben'.

Målsætningen for de kommende år er, at *alle* danskere skal have forbedrede muligheder for stærke og bevægende filmoplevelser dér, hvor de er. Nye teknologier skal udnyttes, og samarbejder skal styrkes og udfoldes for at give alle borgere mulighed for at deltage i og bidrage til en levende filmkultur. De såkaldte kulturaftaler giver oplagte muligheder for at forbedre den offentlige indsats, men også nye samarbejder med private aktører og samarbejder på tværs af de statslige institutioner kan øge borgernes adgang til film.

BIOGRAFKULTUR I HELE LANDET

I Danmark har vi ca. 160 biografer, hvoraf mere end 100 befinder sig i tyndt befolkede egne af landet. Det er biografer, som har stor kulturel betydning i lokalsamfundet, og som ofte er knyttet sammen med andre aktiviteter såsom kunstudstillinger, medborgerhuse, biblioteker, cafeer og spillesteder. Biograferne har typisk en størrelse, der ikke giver dem mulighed for at virke som premierebiografer, men de har en vigtig betydning som samlingssteder og for udbredelsen af dansk film i hele landet.

Filminstituttet understøtter moderniseringen af de lokale biografer. De får hermed en mulighed for at tilbyde publikum en kvalitetsoplevelse med billede

og lyd i topklasse og et attraktivt biografmiljø. Siden 2003 er der ydet støtte til omkring 75 projekter, der alle har haft lokal forankring med støtte fra hjemstedskommunen.

Der ydes også støtte til *arthouse* biograferne. Det er biografer med et alternativt filmprogram, som giver regionens publikum adgang til et bredere udbud af film end premierebiograferne. Filminstituttet understøtter i øjeblikket driften af otte *arthouse* biografer.

I Filmaftalen 2007-2010 blev det fremhævet, at omstillingen til den digitale biograf, D-cinema, især vil være en udfordring for de mindre, lokale biografer, og den internationale udvikling bekræfter den formodning. Det forventede teknologispring til D-cinema er imidlertid blevet forsinket – i øjeblikket er kun 13 procent af landets biografer digitale, hovedsageligt de største premierebiografer. I den kommende aftaleperiode forventes omstillingen for alvor at tage fat.

På biografkulturområdet forbliver D-Cinema således den centrale udfordring i de kommende år. Udviklingen af det danske biografmiljø i lokalsamfundene er et fælles ansvar for staten og kommunerne i samarbejde med de private aktører – filmproducenter, distributører og biograferne. Det fordrer, at der tages stilling til, hvilke roller stat og kommuner skal påtage sig i denne forbindelse. Intet i de erfaringer og vurderinger, Filminstituttet har kunnet indsamle, tyder på, at en konvertering til D-Cinema og en samtidig bevarelse af det meget fintmaskede lokale danske biografnet er realistisk uden et offentligt engagement.

FESTIVALER OG FILMEVENTS

Filmkulturen udfolder sig på festivaler og filmevents i hele landet. En række kommuner og offentlige og private fonde understøtter initiativerne i tæt samarbejde med Filminstituttet. Aktiviteterne spænder fra bredt anlagte internationale festivaler

KULTURAFtaler

En kulturaftale er en frivillig aftale mellem Kulturministeriet og et større lokalområde, hvor parterne opstiller et samlet sæt af målsætninger på kulturområdet, der gælder for aftaleperioden.

til nichefestivaler for et særligt publikum eller med fokus på bestemte typer film. Her et lille udpluk:

Copenhagen Filmfestivals omfatter festivalerne CPH PIX, international spillefilmfestival, BUSTER, international festival for børne- og ungdomsfilm samt CPH:DOX, der på få år har vokset sig til at være en af verdens førende dokumentarfilm-festivaler. *Dox-on-wheels* og *DOX: BIO* når rundt i hele landet. *Odense Filmfestival* er en international festival for kortfilm. *Århus Filmfestival* præsenterer internationale kort- og dokumentarfilm. *Oregon Filmfestival* er for unge filmskabere og afholdes som regionale festivaler med en finale under BUSTER-festivalen.

Filminstituttet vil også fremover i sin tildeling af festivalstøtte fokusere på de enkelte festivalers evne til at bringe film til borgere, der ellers kun har ringe muligheder for at se dem lokalt. Filminstituttet vil søge at bidrage til bedre samarbejder mellem festivalerne. Den indsats, der ydes på de relativt stærke festivaler i København og i regionale filmcentre i Østjylland og på Fyn, bør kunne gavne borgere andre steder, ligesom de nye storbiblioteker bør kunne bringe festivalfilm til dele af landet, der normalt ikke er omfattet af festivalarbejde.

De danske filmfestivaler og filmevents er et fælles anliggende for staten og kommunerne. Filminstituttet ser frem til, at de regionale kulturaftaler kan blive et godt instrument til at sikre de mange forskellige initiativer et mere solidt fundament og dermed bedre udviklingsmuligheder.

FILMSTRIBEN – STOR SUCCES PÅ SKOLER OG BIBLIOTEKER

Filmstriben er en platform for streaming af mere end 650 kort- og dokumentarfilm fra Filminstituttets store katalog. Filmstriben blev etableret i 2007, og indsatsen har hidtil fokuseret på at gøre kort- og dokumentarfilmene tilgængelige online og få skabt interesse for tilbuddet hos skoler og biblioteker. Det er i høj grad lykkedes: Omkring 1700 folkeskoler og gymnasier og 50 biblioteker har tegnet abonnement på tjenesten.

Filmstriben giver skoler let adgang til undervisningssegnefilm, der kan ses både i klassen og på hjemmecomputeren. Eleverne kan få film for som lektier og kan inddrage film i projektarbejde og andre læreprocesser, hvor de selv vælger kilder og medier. De billedbårne fortællinger får

dermed omsider mulighed for at opnå en plads i undervisningen, der mere tidssvarende afspejler medieforbruget i børn og unges liv.

Det landsdækkende tilbud giver helt nye muligheder for at sammenkæde kultur og undervisning i børne- og ungepolitikken, og kulturministeren har som del af sin handlingsplan for 'Kultur for alle' bedt Filminstituttet prioritere udbredelsen til andre uddannelsesinstitutioner.

Fremover skal 'Filmstriben' udvikles, både hvad angår indhold, anvendelse og tilgængelighed, og 'Filmstribens' repertoire skal udbygges med flere film – både nye og klassikere – i takt med, at filmarven digitaliseres.

FRI OG LIGE ADGANG TIL OPLEVELSER

Filminstituttet har som væsentlig målsætning i den kommende aftaleperiode, at kort- og dokumentarfilm skal gøres tilgængelige og formidles optimalt for alle danskere på så mange platforme og i så mange sammenhænge som muligt. Alle skal have fri og lige adgang til viden og oplevelser.

Netop dokumentarfilmene, der giver borgerne en helt særlig adgang til at spejle og forstå egen samtid og historie, er i dag i alt for ringe grad tilgængelige. Dokumentarfilm har generelt svært ved at opnå primetime placeringer på tv-stationernes sendeflader; især de kunstnerisk mest ambitiøse dokumentarfilm er ikke i tilstrækkelig grad til rådighed for borgerne. De ringe muligheder for offentlig fremvisning uden for de største byområder giver en betydelig skævvridning i borgernes adgang til denne del af kulturarven.

Samarbejdet med bibliotekerne skal derfor styrkes omkring deres formidlende rolle som medie- og kulturhuse med filmforevisninger, temaaftener og events. Og det skal være muligt for private at se dokumentarfilm fra Filmstriben derhjemme.

Den enkelte borgers adgang til den omfattende dokumentarfilmskat skal ske med respekt for de kommercielle rettighedshaveres adgang til at udnytte filmenes indtægtpotentiale, men også i erkendelse af, at de kommercielle muligheder for indenlandsk udnyttelse er begrænsede. Det er et fælles anliggende for Filminstitut og branche at sikre, at de borgere, der i høj grad bidrager til finansieringen af filmene, også får den adgang, som den teknologiske udvikling de seneste år har givet mulighed for.

DANSK FILMKULTUR INTERNATIONALT

DANSK FILM SAMARBEJDER MED HELE VERDEN

Den internationale udveksling skal styrkes og intensiveres, både hvad angår produktion og formidling

Filmkultur er transnational, og dansk film har i en årrække, både produktions- og formidlingsmæssigt, haft stor glæde af internationale samarbejder og filmformidling over grænserne. De stærke kunstneriske resultater, dansk film har opnået de senere år, har blandt andet været inspireret af samarbejder med andre landes kunstnere og produktionsmiljøer, og en betydelig del af publikums-succesen er opnået internationalt.

De mest succesrige danske film opnår publikums-tal i udlandet, der kan måles i hundredetusinder, ja, i enkelte tilfælde i millionstore berøringer med et internationalt publikum. Det understreger, at film hører til blandt de få kunstarter, der på en og samme gang kan nå det kunstnerisk sublime og nå ud til mange.

Filminstituttet har en meget lang tradition for at støtte danske filmskaberes internationale formidlingsambitioner, ligesom internationalt samarbejde vægtes i udviklings- og produktions-sammenhænge. Det er på disse hovedområder, at det fortsatte fokus for Filminstituttets internationale virke vil ligge i den kommende aftaleperiode.

Filminstituttet er imidlertid også involveret i andre internationale sammenhænge. De særlige danske erfaringer fra børne- og ungeområdet formidles til mindre erfarne filmlande først og fremmest i den tredje verden, bl.a. gennem samarbejder med Kunststyrelsen. Filminstituttet er aktiv deltager i mange internationale organisationer, f.eks. Nordisk Film & TV Fond, Eurimages, EFAD (European Film Agency Directors), Mediaprogrammet og den europæiske filmtænkertank 'European Think Tank on Film and Film Policy'. Filminstituttets rolle som en central aktør i europæiske organisations-sammenhænge tænkes fortsat, og især det nordiske samarbejde søges udbygget.

FILMFORMIDLING VIA FESTIVALER

Centralt i Filminstituttets formidlingsarbejde er det internationale festivalarbejde både for kort- og dokumentarfilm og spillefilm. Gennem arbejdet med at introducere filmene i festivalsammenhænge åbnes også de markedsmæssige potentialer; adgangsbilletten til senere kommerciel succes indløses oftest på baggrund af kunstnerisk succes.

De stærke kunstneriske resultater, dansk film har opnået de senere år, har blandt andet været inspireret af samarbejder med andre landes kunstnere og produktionsmiljøer, og en betydelig del af publikums-succesen er opnået internationalt.

Mange af de største spillefilmfestivaler, f.eks. i Cannes, Berlin og Toronto, har afgørende betydning for store regionale markeder, og på dokumentar-området er en stærk indsats under IDFA-festivalen i Amsterdam essentiel. Netop på disse festivaler suppleres den danske indsats af et omfattende nordisk samarbejde gennem Scandinavian Films.

Dette arbejde vurderes i disse måneder af et udvalg nedsat af kulturministeren. Hensigten er, at udvalgets forslag og vurderinger skal indgå i de videre overvejelser om Filminstituttets internationale formidlingsmålsætninger i den kommende filmaftale. Filminstituttet finder det indlysende, at nye veje for formidlingen vil vise sig ved yderligere fokusering af indsatsen – i tæt samspil med de private aktører – der løfter de direkte afsætningsmæssige opgaver sammen med en bedre koordinering af Filminstituttets samlede internationale aktiviteter.

Det vil fortsat være Filminstituttets intention, at festivalarbejdet også prioriterer en række mindre festivaler med begrænset kommercielt potentiale.

Lars von Trier med skuespillerne Charlotte Gainsbourg og Willem Dafoe på den røde løber i Cannes 2009.
Foto: Stephane Reix/For Picture/Corbis



Syriske børn optager en forfølgelses-scene. Det mobile filmstudie for børn, FILM-X ON THE ROAD, besøgte Damaskus i efteråret 2009.
Foto: DFI



Film er en af de umiddelbart mest tilgængelige kunstarter, og mulighederne for at nå vidt med formidling af dansk kultur via filmen er store. Sammen med filmenes festivaldeltagelse følger ofte filmkunstnernes egen deltagelse i festivalerne til gensidig gavn og inspiration. Festivalarbejdet sikrer således i høj grad, at dansk film ikke lukker sig om sig selv.

NY AFDELING FOR INTERNATIONAL KOPRODUKTION

Med den globaliserede medieudvikling er det afgørende for den danske filmbranche at have et stærkt internationalt samarbejde, når det drejer sig om at udvikle, finansiere og producere danske film og om at deltage i produktionen af film, der har et andet oprindelsesland.

Der er stigende interesse i den danske filmbranche for at koproducere og for at producere film, der kan tiltrække international finansiering og ramme et internationalt publikum. Det er vigtigt, at den internationale orientering kan ske med et dansk udgangspunkt og i danske produktionsselskaber.

Danske produktionsselskaber har allerede skabt gode resultater og tiltrukket betydelig udenlandsk finansiering til danske filmprojekter, og den film-mæssige handelsbalance er entydigt i dansk favør. Filminstituttet ønsker at forbedre støtten til danske producenter på dette område.

Gennem arbejdet med at introducere filmene i festival-sammenhænge åbnes også for de markeds-mæssige potentialer; adgangsbilletten til senere kommerciel succes sker oftest på baggrund af kunstnerisk succes.

Det kræver betydelig ekspertise at finansiere og koproducere film internationalt, og i et land af Danmarks størrelse og produktionsvolumen besidder kun et fåtal af produktionsselskaberne den kompetence. Det er derfor vigtigt, især for de mindre selskaber med vækstpotentiale, at Filminstituttet kan fungere som videns- og kompetencecenter, der kan rådgive og vejlede om international finansiering og koproduktion. Det er ikke i tilstrækkelig grad tilfældet i dag.

Filminstituttet foreslår, at der i den kommende aftaleperiode skabes mulighed for at etablere en afdeling for international finansiering og koproduktion. Afdelingen skal bistå producenterne, når de ønsker at koproducere internationalt. Blandt andet ved at formidle kontakt til de internationale støtteordninger og de mange udenlandske regionale fonde, gennemføre nationale fremstød samt repræsentere dansk film i støtteordninger som Eurimages, Media og Nordisk Film & TV Fond. Herved håber Filminstituttet at kunne give mindre, ambitiøse selskaber et tiltrængt løft og dermed bidrage til diversitet i sammensætningen og udviklingen af danske produktionsselskaber.

Det nye videns- og kompetencecenter vil, sammen med andre afdelinger i Filminstituttet, der har betydning for films internationale formidlingsmuligheder, indgå i et tættere samarbejde, således at produktionsselskaber og distributører fremover i højere grad vil opleve en stærk, samlet og velkoordineret indsats.

Med den globaliserede medieudvikling er det afgørende for den danske filmbranche at have et stærkt internationalt samarbejde, når det drejer sig om at udvikle, finansiere og producere danske film og om at deltage i produktionen af film, der har et andet oprindelsesland.



En af de centrale kulisser i FILM-X er en Morris Mascot til at optage biljagter. Det interaktive filmstudie har været en enorm succes blandt både skoleklasser og private siden åbningen i 2002.

Foto: Per Morten Abrahamsen



BØRN & UNGE

OPLEVE, FORSTÅ OG SKABE

Film gavner både fantasi, demokrati og identitetsdannelse

Bennys badekar har vist sig at holde vand. Børn og unge elsker levende billeder – i biografen, på tv, på nettet og på mobilen. Film og interaktive medier optager en stor og naturlig plads i børns og unges hverdag som bærere af kultur og sprog. Levende billeder hjælper det unge publikum med at tilegne sig verden, de er med til at forme identiteten og giver et ståsted.

MEDIEFORSTÅELSE PÅ DAGSORDNEN

I august 2009 opfordrede EU Kommissionen hele Europa til at sætte medieforståelse på den kulturpolitiske dagsorden gennem målrettede programmer og aktiviteter, der skal skabe kritiske og aktive mediebrugere – og dermed gøre dem til bedre deltagere i et demokratisk samfund.

Den opfordring falder helt i tråd med Filminstitutets mangeårige målsætning om, at børn og unge i hele landet skal have de bedste muligheder for at opleve, forstå og selv skabe levende billeder. Initiativer som 'Børnebiffen', 'Med Skolen i Biografen' og FILM-X sørger hvert år for, at tusindvis af børn og unge møder filmen i alle dens facetter.

Børn og unge i hele landet skal have de bedste muligheder for at opleve, forstå og selv skabe levende billeder.

FILM TIL BØRN OG UNGE – I ALLE ALDRE

'Børnebiffen' er en gratis biografordning for de yngste børn, deres pædagoger, forældre og bedsteforældre. Omkring 60.000 børn går årligt i 'Børnebiffen' i 40 kommuner rundt omkring i landet.

'Med Skolen i Biografen' inviterer under mottoet "Brug biografen som klasselokale!" elever og lærere en tur i mørket – i skoletiden. Skolebioordningen præsenterer spillefilm fra hele verden,

og alle filmene ledsages af gratis undervisningsmateriale. Årligt deltager ca. 250.000 skoleelever i skolebioordningen, der dækker ca. 75 kommuner.

Både 'Børnebiffen' og 'Med skolen i biografen' bør være et fast element i samarbejdet med de nye kulturregioner. Alle børn og unge bør mindst én gang om året komme i biografen med deres daginstitution eller klasse for at se film, der er udvalgt efter oplevelsesrigdom og læringspotentiale. Et andet centralt mål er at udvikle formidlingen og undervisningen i tilknytning til biografordningerne i samarbejde med kulturregionerne.

Ved siden af disse biografordninger står Filminstitutet for en omfattende distribution af kort- og dokumentarfilm til skoler og biblioteker: Mere end 650 film kan ses i dvd-kvalitet via online-tjenesten 'Filmstriben', der siden starten i 2007 er blevet en stor succes, ikke mindst i undervisningsverdenen (se side 20). Filmstriben kan – og skal – nå børn og unge dér, hvor de er: i skoler, dag- og fritidsinstitutioner, på bibliotekerne og hjemme sammen med deres familier.

EFTERUDDANNELSE AF LÆRERE OG PÆDAGOGER

En nyligt offentliggjort konsulentundersøgelse om børn og unges film- og medievaner peger på, at både elever og lærere i folkeskolen opfatter film som et vigtigt medie i undervisningen. Lærerne fremhæver filmens styrke som læringsredskab og filmmediets evne til at skabe en fælles referenceramme for eleverne.

Det har Filminstitutet haft for øje i en årrække. I tæt samarbejde med landets filmpædagogiske netværk, filmbranche og skoler arrangerer instituttet efteruddannelsestilbud for lærere og pædagoger. Desuden udvikler Filminstitutet løbende undervisningsmaterialer og andre læringsressourcer – til en målgruppe, der spænder fra daginstitutioner over folkeskolen til de gymnasiale uddannelser.

Det understreges dog også i konsulentundersøgelsen, at der er et stort behov for at udbygge lærernes kompetencer på film- og medieområdet. Det kræver samarbejde med film- og mediebranchen, regioner og ministerier.

Medierådet for Børn og Unge, der er statens vejledende råd om beskyttelse af børn og unge på film- og medieområdet, bør ligeledes inddrages i udviklingsarbejdet.

FILM-X I HELE LANDET – OG ONLINE

I Filmhuset i København ligger det interaktive filmstudie FILM-X, hvor man kan instruere, spille med i og optage korte film i fysiske og virtuelle omgivelser. FILM-X blev etableret i 2002 i samarbejde med Skoletjenesten med den ambition at åbne skolebørns øjne for filmens magi og illusion ved et besøg på bare 2-3 timer.

Filminstituttet har desuden lavet en mobil udgave af studiet. FILM-X ON THE ROAD giver børn og unge i Danmark – og udlandet – mulighed for at prøve nogle af aktiviteterne. Det mobile filmstudie bør i fremtiden have bedre muligheder for at turnere i hele landet.

Det er en målsætning at udbrede FILM-X-konceptet til hele landet. En ambition er at etablere FILM-X ONLINE: et websted, der kan appellere til alle, uanset alder, køn og demografi – også nye brugergrupper. Det skal være gratis, det skal være til fritid og til skoletid, det skal være direkte formidling til børn og unge – og f.eks. med de større biblioteker som den fysiske ramme. Målet kan nås i et samarbejde med Styrelsen for Bibliotek og Medier, de involverede kulturregioner og biblioteker samt film- og mediebranchen.

I 2010 påbegynder Filminstituttet pilotforsøg med FILM-X-inspirerede filmaktiviteter for førskolebørn. Filminstituttet ønsker i den kommende forligsperiode at kunne tilbyde legeoplevelser med film til institutioner over hele landet.

MERE INTENSIV, SAMLENDE INDSATS

Fremover bør den samlede indsats omkring film på børn- og unge-området intensiveres mellem kommuner, kulturregionerne, de relevante ministerier og Filminstituttet. Børn og unges medieforståelse bør gives en langt mere fremtrædende plads i

kultur- og undervisningspolitikken, nationalt og lokalt. Også computerspil, fiktion og dokumentar på nettet og billedbårne oplevelser på mobile platforme bør inddrages. Tilbuddene skal også nå de børn, unge og familier, som ellers ikke er kulturelt aktive – f.eks. ressourcetsvage familier og udsatte grupper.

Det er Filminstituttets opfattelse, at de nye, forpligtende samarbejdsrelationer bør have som mål, at medieforståelse får en mere synlig plads i læseplanerne.

Børn og unges medieforståelse bør gives en langt mere fremtrædende plads i kultur- og undervisningspolitikken, nationalt og lokalt. Også computerspil, fiktion og dokumentar på nettet og billedbårne oplevelser på mobile platforme bør inddrages. Tilbuddene skal også nå de børn, unge og familier, som ellers ikke er kulturelt aktive – f.eks. ressourcetsvage familier og udsatte grupper.

MUSEUM & ARKIV

ADGANG TIL KULTURARVEN

Digitaliseringen giver nye muligheder og udfordringer

Siden etableringen af det nuværende Filminstitut i 1997 har et centralt element i handlingsplanerne været en forbedring af bevaringsforholdene for filmarven. Filmdelen af den fælles kulturarv havde i en årrække svære kår, men med ibrugtagning af et helt nyt nitratarkiv i 2008 og modernisering af Filminstituttets arkivfaciliteter i Glostrup er der i denne aftaleperiode sket betydelige fremskridt i den fysiske opbevaring.

Danmark har nu bevaringsforhold, der danner skole for mange europæiske filmarkiver, og Filminstituttets målsætning om, at film så vidt muligt skal bevares i de originale formater, opfyldes i vid udstrækning. Bevaring af originalmaterialet er ligeledes fundamentet for de bevaringsetiske retningslinjer, herunder FIAFs (International Federation of Film Archives) Code of Ethics, som Filminstituttet har tilsluttet sig.

Sideløbende med de bevaringsmæssige fremskridt er der taget en række initiativer, der skal stille dele af samlingerne til rådighed for offentligheden. Filminstituttet betjener fortsat en lang række private rettighedshavere, der har glæde af den mangeårige bevaringsindsats, når det viser sig kommercielt interessant at genudgive film på nye medier, men Filminstituttet sørger også selv for at stille dele af samlingerne til rådighed. Hvert år restaureres og digitaliseres et antal historiske film til brug i forskellige formidlingssammenhænge, mens andre initiativer kræver medfinansiering, der ligger ud over egne driftsrammer.

Projekter som den meget medieomtalte retrospektive udgivelse af Jørgen Leths samlede værker på dvd og Filminstituttets nye internationalt orienterede Dreyer-website, der vil blive åbnet i foråret 2010, er eksempler på initiativer, der er blevet til i samarbejde med private fonde. Også Filminstituttets øvrige samlinger af plakater og stills digitaliseres løbende og webformidles via Nationalfilmografien.dk, mens ophavsretslige forhold skal afklares for andre områder som f.eks. anmeldelser og interviews.

DIGITAL BEVARING AF FILM FYLDER BÅDE I ARKIVET OG PÅ BUDGETTET

Samtidig med, at de fysiske bevaringsforhold er blevet afgørende forbedret, stiller nye afleveringsformer og formidlingsmuligheder Filminstituttet over for nye udfordringer.

Om få år vil de nuværende afleveringer af fysisk filmmateriale under Pligtafleveringsloven blive suppleret og efterhånden erstattet med aflevering i digitale formater. I modsætning til de fysiske materialer, der kun kræver beskeden vedligeholdelse (når først de er i arkiverne i rimelig stand) og har relativt lave driftsomkostninger, vil de digitale formater kræve langt flere ressourcer. Det vil over tid fordyre bevaringsindsatsen betydeligt. Film fylder i digital forstand utrolig meget, og alene tilvæksten af for eksempel 20-25 spillefilm årligt vil i sig selv stille Filminstituttet over for nye omkostningstunge opgaver.

Digitaliseringsteknikken åbner samtidig for et væld af formidlingsmæssige muligheder og giver en enestående chance for at realisere drømmen om helt bogstaveligt at stille kulturarven til rådighed for borgere overalt i landet og i internationale sammenhænge. Også her er films datamæssige fylde en central del af udfordringen. Filminstituttet har derfor i aftaleperioden sammen med de andre statslige kulturinstitutioner deltaget i Kulturministeriets arbejdsgruppe om digitalisering af kulturarven. Arbejdsgruppens rapport beskriver forskellige scenarier og dokumenterer nødvendigheden af en markant indsats.

Filminstituttets særlige udfordring – ud over den enorme mængde af bytes – er filmens særlige status på kulturområdet som en aktivitet mellem marked og stat. Mulighederne for at gøre filmarven tilgængelig på f.eks. spillefilmsområdet støder desuden ind i betydelige rettighedsproblemer, der skal løses, før borgernes fulde adgang til filmarven kan etableres.

RAPPORT OM DIGITALISERING AF KULTURARVEN

Regeringen nedsatte i efteråret 2006 et udvalg, der fik til opgave at udarbejde en række forslag til digitalisering af udvalgte dele af kulturarven med henblik på bevaring, formidling og tilgængelighed. Rapporten på 63 sider udkom i april 2009 og kan ses på Kulturministeriets website.

SKATKAMMERET ÅBNES

På længere sigt ønsker Filminstituttet, at så brede dele af samlingerne som muligt digitaliseres med henblik på at øge filmenes tilgængelighed for borgerne. Dette har ikke bare været et ønske markeret af Kulturministeriet, men også af EU med initiativet 'Digital Libraries' og etableringen af den europæiske kulturarvsportal Europeana, hvor målet er, at den europæiske befolkning skal have adgang til den europæiske kulturarv.

Digitaliseringen er imidlertid næppe økonomisk realistisk inden for en overskuelig tidshorisont. Filminstituttet fokuserer derfor i de kommende år på dansk dokumentarfilm og de tilknyttede samlinger af fotos, plakater, anmeldelser m.m.

Dokumentarfilmene fortæller først og fremmest historier om Danmark og danskerne og rummer skildringer af en verden, der enten er forsvundet eller er voldsomt forandret. Filmene, der er produceret fra 1930'erne til i dag, rummer fortællinger om store personligheder inden for kunst og kultur og skildrer alt fra centrale historiske begivenheder til danskernes hverdag. Det er kort sagt skildringer af et liv og virke som viser, hvad der har været med til at danne os og den virkelighed, vi kender.

Arkiverne rummer også danske dokumentarfilm-skaberes fremstilling af verden omkring os i dag, og især i de senere år har danske dokumentarister skabt en række markante film om internationale forhold og med internationalt udsyn, der perspektiverer os som nation og placerer os i et nyt, globalt fællesskab.

Det er film, som i kun beskedent omfang er til rådighed for borgerne i dag. Nye teknologier og især formidling via internettet giver imidlertid nu muligheder, hvor det kun er økonomi og fantasi, der sætter grænser for filmenes anvendelse og borgernes adgang.

Filminstituttets muligheder vil i høj grad være bestemt af, hvilke ressourcer der kan skaffes. Her vil den samlede statslige digitaliseringsstrategi, mulighederne for adgang til dele af UMTS-midlerne (statens indtægter ved at sælge rettighederne til næste generation af mobiltelefoni, *red.*) og privat fundraising få afgørende betydning.

Uanset de økonomiske rammer er det imidlertid Filminstituttets hensigt at satse målrettet på dette bevarings- og formidlingsområde – tempoet må så

afgøres af rammerne. Gennem 'Filmstriben' i dens nuværende skolerettede opbygning vil adgangen til brug af dokumentarfilm i undervisningen blive øget, og gennem Filminstituttets planlagte initiativ, adgang til 'Filmstriben' for alle danskere (se side 20), vil filmenes tilgængelighed blive øget, så filmene kan bruges der, hvor borgerne ønsker det.

Digitaliseringsteknikken åbner for et væld af formidlingsmæssige muligheder og giver en enestående chance for at realisere drømmen om helt bogstaveligt at stille kulturarven til rådighed for borgere overalt i landet ...

NYE SAMARBEJDER OG NY TILGÆNGELIGHED

Digital bevaring og digitalformidling giver mulighed for at anvende film i nye sammenhænge. Film kan indgå ikke bare i traditionelle visningssituationer, men også som en del af f.eks. elevs eller kunstners egne kreative produktioner. Filminstituttet vil søge samarbejder omkring udstillinger i Filmhuset i Gothersgade og på andre museer og institutioner. Konkret arbejdes der f.eks. med at lade kunstnere bruge filmarven som udgangspunkt for egne tolkninger og dermed give muligheder for at lade kunstarterne mødes og flytte sig. Også de mange biblioteker, der i disse år satser på forbedrede visnings- og mødeforhold, kan drage nytte af både aktuelle film og filmarv som udgangspunkt for debatter, foredrag og udstillinger i nye sammenhænge med tværmedielt udgangspunkt.

Det fulde potentiale af digitaliseringen af kulturarven er der næppe nogen, der endnu fuldt ud kan overskue, men grundforudsætningerne for at realisere det er klare: hurtig og massiv digitalisering af samlinger og et klart fokus på formidlingssiden, hvor borgernes adgang er nøgleordet. Paneuropæisk indgår Filminstituttet i forskellige samarbejds- og forskningsprojekter, og koordineringen af den transnationale adgang til de forskellige arkiver er vigtig.

Der er herhjemme over mange år gjort en fremragende indsats for bevaring af film, og det arbejde skal nu videreføres i sync med de nye teknologier, men også med en prioritering af formidlings- og adgangssiden, der ikke tidligere har været mulig.

FILMHUS & CINEMATEK

FILMKUNST MED MEGET MERE

Cinemateket sætter filmhistorien i aktuel sammenhæng for et bredt publikum. Fremover skal aktiviteterne i Filmhuset nå andre dele af landet, fysisk og på nettet

Filmhuset i Gothersgade har dannet ramme om Filminstituttets publikumsvendte aktiviteter siden etableringen af det nuværende Filminstitut i 1997. Først og fremmest gennem visningerne i Cinematekets tre biografer, der årligt præsenterer mere end tusinde film ved over 2.000 forestillinger, bl.a. fra museets arkiver. Her bydes på dansk og international filmkunst, her sættes filmhistorien i aktuel sammenhæng. Film- og mediestuderende, filmskoleelever, kritikere og almindelige filminteresserede har her mulighed for at se og gense filmhistoriens klassikere og film, der ellers sjældent vises i Danmark. Her introducerer instruktører og andre med særlig viden film ved en række særarrangementer, her debatteres og åndes film.

Cinematekets repertoire er et af de største og fornemste i verden. Cinemateket har desuden som vigtigt indsatsområde at invitere nye brugere med særlige behov og fælles interesser indenfor: Biograferne myldrer til hverdag med børnehaverbørn, der i 'Børnebiffen' gør deres første erfaringer med de levende billeders magi, i weekenderne kan børnefamilier gå i 'Bio min Bio'. 'Bio 12:30' er for et modent publikum, der har tid til at se film midt på dagen – og 'Friday Late Night' inviterer danselystne unge i alle aldre til et mix af film og musik.

Filmhuset er imidlertid meget mere end filmvisninger. Her finder man FILM-X, det særlige filmeksperimentarium for børn og unge, der på hverdage er for skoleklasser og i weekenderne åbent for private. Her er en specialiseret film- og boghandel med et stort udvalg af ældre og nye klassikere, hovedfagbibliotek med en af verdens største samlinger af filmlitteratur, videotek samt Filminstituttets omfattende billed- og plakatarxiv. I alt besøger mere end 100.000 gæster hvert år Filmhuset, der indgår som filmkunstens del af de mange museumsfaciliteter rundt om Kongens Have.

Filmhuset er både for de mange gæster uden særlig tilknytning til filmbranchen og branchens faste mødested. Her foregår en række professionelle

seminarer og workshops, her debutterer modige talenter fra filmværkstederne ved Sneakbar-arrangementer, her har flere af de københavnske festivaler et naturligt omdrejningspunkt, og husets cafe og restaurant SULT bruges i vidt omfang som det uformelle mødested for filmfolk på tværs af relationer.

Film- og mediestuderende, filmskoleelever, kritikere og almindelige filminteresserede har her mulighed for at se og gense filmhistoriens klassikere og film, der ellers sjældent vises i Danmark. Her introducerer instruktører og andre med særlig viden film ved en række særarrangementer, her debatteres og åndes film.

FILMHUSETS SÆRLIGE ROLLE – NU OG I FREMTIDEN

Aktiviteterne i huset foregår parallelt med et levende og initiativrigt privatejet biografmiljø, og det er ikke hensigten, at husets aktiviteter i direkte forstand skal konkurrere med de private aktører. For Filminstituttet er husets biografer et vindue for formidling af filmarven og dermed vigtig for opfyldelsen af Filminstituttets museale forpligtelser; ligesom der her vises den filmkunst, der i kommercielt regi ville have ringe muligheder. Forskellen mellem kommerciel biografdrift og cinemateksaktiviteter kan afkodes i antallet af film og forestillinger. Det er de filmfaglige hensyn snarere end kravet om rentabilitet, der sætter dagsordnen i Filmhuset.

Det er Filminstituttets hensigt også i fremtiden at have formidling af filmkunst og filmhistorie som de centrale byggesten i huset, ligesom huset fortsat skal betjene både det professionelle filmmiljø og et bredt, filminteresseret publikum.



Filmhuset åbnede dørene – og gaderne omkring – til en velbesøgt Kulturnat i 2009. Foto: Rasmus Brendstrup

Børnehavebørn på vej til en af de daglige visninger i 'Børnebiffen' i Filmhuset.
Foto: DFI



Der skal imidlertid øget fokus både på variationen af aktiviteter og på det publikum, Filmhuset betjener, ligesom mulighederne for at dublere visse af husets aktiviteter kan vise vejen til at sikre et varieret filmudbud andre steder end i København. Også online muligheder og nye samarbejder med andre institutioner og aktører skal bidrage til at give bredde i udbuddet. Arbejdet med at åbne Filminstituttet i dialog med både de professionelle brugere og det eksisterende publikum skal fortsætte parallelt.

Biograferne myldrer til hverdag med børnehavebørn, der i 'Børnebiffen' gør deres første erfaringer med de levende billeders magi, i weekenderne kan børnefamilier gå i 'Bio min Bio'. 'Bio 12:30' er for et modent publikum, der har tid til at se film midt på dagen – og 'Friday Late Night' inviterer danselystne unge i alle aldre til et mix af film og musik.

REGIONALE CINEMATEKER OG NYE ONLINE TILBUD

I samarbejde med udvalgte biografer eller biblioteker i en række provinsbyer skal regelmæssige visninger med nedslag i Cinematekets filmprogram bringe filmene nærmere publikum i hele landet. Et sådant samarbejde vil formentlig skulle afvikles med kulturregioner, kommuner og lokale aktører som partnere.

Hvis de rettighedsmæssige aspekter kan afklares inden for rimelige økonomiske rammer, vil Filminstituttet i den kommende aftaleperiode indlede forsøg med etablering af nye online aktiviteter. I modsætning til 'Filmstriben' vil der her være tale om et tilbud, hvor fagligt redigerede programudsnit fra husets mange aktiviteter stilles direkte til rådighed for borgerne.

FILM-X I HELE LANDET

Filmhusets eksperimentarium FILM-X for skoleelever er en succes, og efterspørgslen sprænger de fysiske rammer i København. Mobiludgaven, FILM-X ON THE ROAD, dækker kun toppen af behovet og anvendes dele af året til hjemlige

arrangementer og på andre tidspunkter i forbindelse med kulturfremstød i udlandet.

Filminstituttet samarbejder derfor med kræfter i Århus om at etablere FILM-X-lignende aktiviteter i en permanent, regional udgave, og det vil være en del af Filminstituttets prioriteringer i den kommende aftaleperiode, at sådanne aktiviteter udstrækkes til andre regioner. Endvidere forventes online løsninger fremover at give børn i hele landet mulighed for at opbygge forståelsen af filmmedier gennem leg og læring (se side 25).

ONLINE TILGÆNGELIGHED

Filminstituttet fik i 2009 nyt website, og der er nu skabt større tilgængelighed til mange datakilder. Der er sat markant ind på Nationalfilmografien, der har 25.000 besøgende pr. måned. Her samles informationer om samtlige danske film, og her er der mulighed for at se stills og plakater, læse om skuespillere og instruktører og indhente informationer om film, der kan ses i videoteket.

NYE BRUGERGRUPPER

Et stort og trofast publikum gæster Filmhuset, men glæden ved et dedikeret publikum må ikke blive et slumretæppe. Filminstituttet ønsker i den kommende aftaleperiode at udfordre husets egen tænkning og markedsføring. Især vil Filminstituttet søge at inddrage brugere, der måske ikke normalt udnytter offentlige kulturtilbud.

Det kræver opsøgende arbejde og nye kommunikationsformer og ikke mindst samarbejde med andre institutioner og regionens kommuner.

PÅ TVÆRS AF KUNSTARTERNE

Udvikling i teknologi, nye platforme og frem for alt nye, kreative generationers lyst til at afprøve kunstarter og medier på kryds og tværs bør inspirere etablerede institutioner som Filminstituttet til at åbne dørene og søge nye veje. Filminstituttet ønsker at stille dele af publikumsarealerne til rådighed for sådanne eksperimenter, der bl.a. kan have som formål at sætte filmarven i spil på nye måder (se side 27) eller fungere som forum for møder på tværs af kunstarterne. Initiativerne forventes at finde sted i samarbejde med andre institutioner og private fonde.

DET DANSKE FILMINSTITUT

Filminstituttet blev oprettet i 1997 som en sammenlægning af de tre tidligere statslige institutioner Det Danske Filminstitut, Statens Filmcentral og Det Danske Filmmuseum.

Filminstituttet har adresse i Gothersgade i København og har derudover filmarkiver i Glostrup og Hillerød.

HOVEDFORMÅL

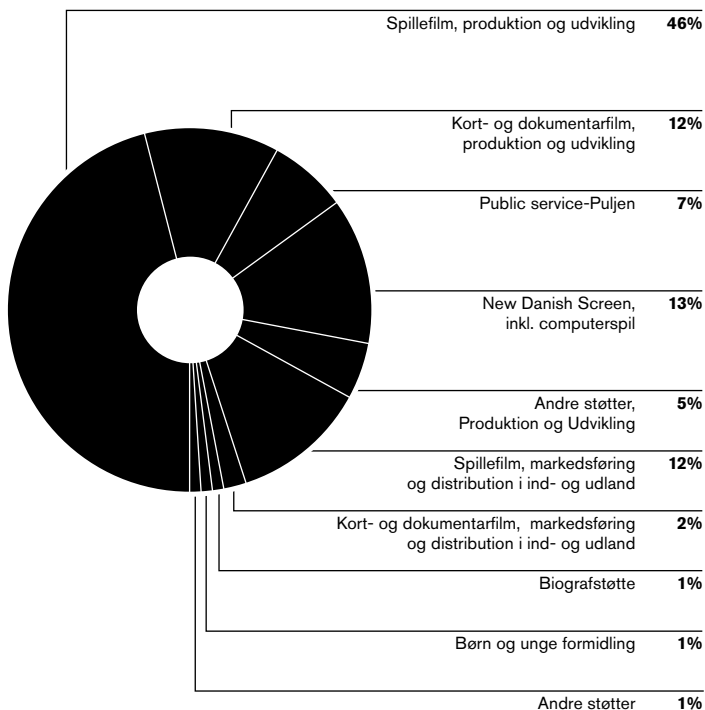
Ifølge filmloven er Filminstituttets hovedformål at fremme filmkunst, filmkultur og biografkultur i Danmark ved at varetage følgende opgaver:

- At yde økonomisk støtte til manuskript-udarbejdelse, udvikling, produktion, lancering og forevisning af danske film og at sikre distribution af danske film.
- At udbrede kendskabet til danske og udenlandske film i Danmark og at fremme salget af og kendskabet til danske film i udlandet.
- At sikre bevarelsen af film og dokumentationsmateriale om film, at indsamle film- og tv-litteratur, at forske og at gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden.
- At sørge for et bredt udbud af publikumsrettede aktiviteter om film.
- At sikre en løbende dialog med filmbranchen og væsentlige brugergrupper om Filminstituttets virksomhed.
- At fremme professionelt eksperimenterende filmkunst og talentudvikling gennem drift af værksteder.
- At sikre produktion af oplysende film bl.a. til undervisningsbrug.

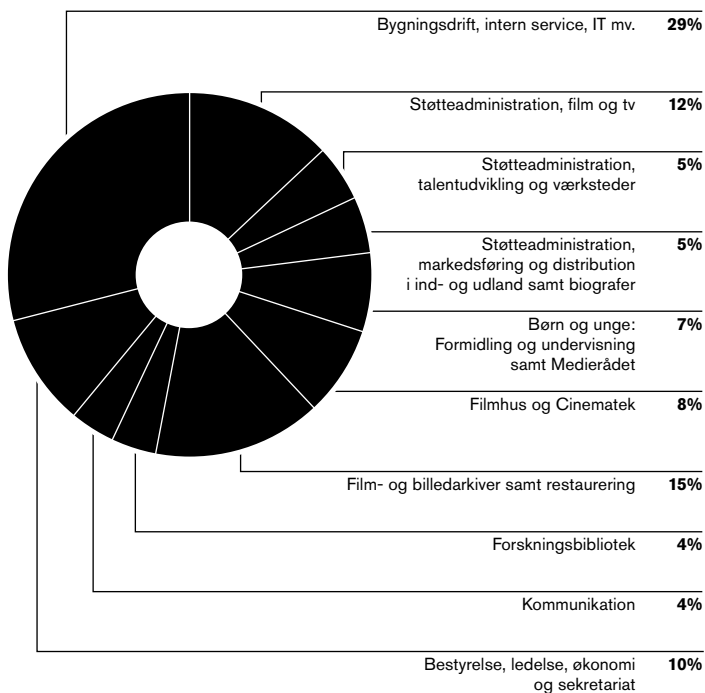
TILSKUDSBUDGET OG DRIFTSBUDGET 2010

Filminstituttets tilskudsbudget er i 2010 på ca. 290 mio. kr. Driftsbudgettet for 2010 er på ca. 118 mio. kr.

FORDELING AF FILMINSTITUTTETS TILSKUDSBUDGET



FORDELING AF FILMINSTITUTTETS DRIFTSBUDGET



Udgivet af

Det Danske Filminstitut

Grafisk design

Rasmus Koch Studio

Trykt hos

Rosendahls-Schultz Grafisk a/s

Oplag

1000 eks.

ISBN

978-87-87195-11-9

